

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів _____

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)

“ ” травня 2024 р.

**РЕФЕРАТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
за бакалаврською програмою професійного спрямування
Податкова та митна справа**

на тему: «Податок на додану вартість в Україні»

Виконавець:

Студентка 42 групи ФФБС
Сучкова А.С.

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
Мартинюк Ірина Василівна

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Податок на додану вартість (ПДВ), з економічного погляду, є непрямим податком, що має кілька ключових функцій. По-перше, він служить інструментом стимулювання експорту та збільшення валютних надходжень в країну. По-друге, він застосовується для оподаткування доданої вартості товарів та послуг, які купуються кінцевими споживачами (а не виробниками). У сучасних умовах економічного розвитку ПДВ в Україні в основному розглядається як інструмент формування державних доходів бюджету.

Основними викликами, що виникають у процесі функціонування податку на додану вартість, є складний механізм його адміністрування та недостатня прозорість системи розрахунків за цим податком, зокрема в управлінні ПДВ-рахунками та процедурі відшкодування експортного податку на додану вартість. Потреба у вирішенні цих проблем підкреслює важливість проведення наукових досліджень у цій галузі.

Аналіз літератури, присвяченої проблемам управління ПДВ, показує, що в Україні відсутні стандартизовані та загальновизнані підходи до реформування системи ПДВ. Крім того, недостатньо уваги дослідників приділено аналізу механізмів управління ПДВ та непрозорості системи розрахунків цього податку, а також дослідженню та визначенню умов реформування системи ПДВ в Україні.

Об'єктом дослідження є процес справляння податку на додану вартість.

Предметом дослідження є фінансові відносини, що виникають між державою та платниками податків щодо справляння податку на додану вартість.

Мета роботи спрямована на дослідження економічної природи податку на додану вартість.

Для досягнення мети необхідно вирішити наступні **завдання**:

1. Дослідити ретроспективу розвитку ПДВ.
2. Дослідити економічну суть податку на додану вартість.

3. Проаналізувати основні зміни в податковому кодексі в ПДВ.
4. Проаналізувати фіскальну роль ПДВ в Україні , 2019-2023 р.р.
5. Проаналізувати бюджетне відшкодування в Україні , 2019-2023р.р.
6. Дослідити практичні аспекти застосування ПДВ в контексті Євроінтеграції.
7. Проаналізувати зарубіжний досвід ПДВ.
8. Дослідити напрями реформування ПДВ в сучасних економічних умовах та пропозиції щодо вдосконалення обліку та адміністрування операції ПДВ

Методи дослідження. При аналізі вищезазначених робіт використано загальнонаукові та аналітичні підходи, а також узагальнення даних та порівняльний аналіз.

Фактологічну основу роботи розглядають наукові дослідження вітчизняних та зарубіжних вчених з питань податку на додану вартість, а також аналізуються законодавчі та нормативні акти.

Взято участь студентській конференції та наукові результати напрацювань були опубліковані: тези доповідь на теми «Аналіз фіскальної ефективності ПДВ»

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох основних розділів та висновку. Обсяг основного змісту роботи складає 61 сторінки. У роботі є 10 рисунки та 5 таблиць. Список використаних джерел (перелік посилань) складається із 34 найменувань та займає 4 сторінки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У структуру першого розділу увійшло: вивчення та систематизація історії становлення ПДВ. Було досліджено економічну сутність податку на додану вартість та проаналізовано основні зміни в податковому кодексі ПДВ. У структуру другого розділу увійшло: оцінювання фіскальної ролі податку, проведено аналіз бюджетного відшкодування та проаналізовано практичні аспекти застосування ПДВ в контексті європейської інтеграції. У структуру

третього розділу увійшло: дослідження зарубіжного досвіду застосування ПДВ. Було розроблено шляхи реформування ПДВ в сучасних економічних умовах .

ВИСНОВКИ

В процесі проведеного дослідження отримані наступні висновки:

Податок на додану вартість входить до розряду загальнодержавних податків і стабільно забезпечує значну частку надходжень до державного бюджету. Це пояснюється не тільки тим, що вона є частиною ціни товарів, робіт і послуг і оплачується кінцевим споживачем.

В будь-якому випадку, незалежно від фінансового стану та поточних результатів господарської діяльності підприємств-платників, ПДВ залишається найбільшим джерелом доходів для бюджету. Це підтверджує його високу ефективність у зборі податків, оскільки в остаточному підсумку цей податок сплачується кінцевим споживачем.

Елементами ПДВ є оподаткування з постачання товарів (послуг), податковий кредит за постачання товарів (послуг) та обов'язки перед бюджетом із сплати ПДВ.

На кожному кроці, розмір ПДВ визначається як відмінність між сумою податкових зобов'язань, що виникають з продажу товарів, та сумою податку, яку сплачує виробник або постачальник за матеріали, роботи чи послуги.

ПДВ є непрямим податком, який включається до ціни товарів (робіт, послуг) і сплачується покупцем, але обов'язок щодо його сплати до бюджету покладається на осіб, які реалізують товари (роботи, послуги).

Облік ПДВ вважається складним, оскільки потребує великої кількості бухгалтерських операцій, складних розрахунків, уточнень, коригувань тощо. Тому в рамках українського законодавства важливо постійно вдосконалювати та спрощувати механізм оподаткування та обліку ПДВ.

Податок на додану вартість є основним непрямим податком у країнах Європейського Союзу, і його застосування є обов'язковою умовою для нових членів при вступі до ЄС відповідно до вимог Шостої Директиви № 77/388 від 17 травня 1977 р. Зокрема, частина надходжень від цього податку використовується для фінансування бюджету ЄС.

Європейська комісія використовує систему зворотного нарахування ПДВ, також відому як «перерахування податків». Цей механізм передбачає, що обов'язок сплати податку на додану вартість переходить від продавця товарів чи послуг до їх споживача. Це дозволяє уникнути проблеми відшкодування ПДВ і боротися з так званим режимом «зниклого продавця», за якого продавець ухиляється від сплати ПДВ.

Згідно з положеннями Податкового кодексу України (ПКУ) суб'єкти податку зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов'язаних з визначенням об'єктів оподаткування та податкових зобов'язань. Такий облік ведеться на підставі первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності та інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, які повинні зберігатися відповідно до законодавства. Податкова накладна є основним документом, який є підставою для нарахування податкових зобов'язань з ПДВ за фактом поставки (продажу) товарів і водночас документальним підтвердженням права на відшкодування витрат на податковий кредит при придбанні товарів. від покупця - платника податків.

Відповідно до Положення про бухгалтерський облік податкових зобов'язань та податкового кредиту з ПДВ необхідно використовувати рахунки: 643 – «Податкові зобов'язання» та 644 – «Податковий кредит». Ці рахунки є наскрізними та використовуються підприємствами для коригування податкових зобов'язань і податкового кредиту у разі авансів, що дозволяє віддзеркалювати принцип «першим входить».

Наразі недоліком системи обліку ПДВ є те, що в бухгалтерському обліку доходи та витрати відображаються нарахуванням за відвантаженими товарами, виконанням робіт чи наданням послуг, тоді як у податковій звітності діє правило «першої події». застосувати. Це означає, що на відміну від податкової звітності, в бухгалтерському обліку отримані аванси (аванси) не вважаються доходом, а відображаються як зобов'язання.

Отже, можна припустити, що для ефективного обліку ПДВ доцільніше використовувати метод «збільшеної вартості», який полягає в тому, що датою фактичного продажу (надходження) товарів і матеріальних цінностей визначається момент незалежності податкової знижки та податкових зобов'язань. У зв'язку з цим може виникнути необхідність внесення відповідних змін до Податкового кодексу України щодо скасування застосування методу «першої події» в обліку ПДВ.

Також зрозуміло, що субрахунки 643 «Податкові зобов'язання» та 644 «Податковий кредит» узгоджуються за своєю економічною сутністю та теорією бухгалтерського обліку. спрощення та супровід документації для визнання податкового кредиту та податкового зобов'язання; включення до Постанови про облікову політику окремого пункту та відповідного додатка з питань нарахування ПДВ. внесення змін до ПКУ щодо скасування методу «першої події» на користь повного використання норм бухгалтерського законодавства тощо. Завдяки цьому для вітчизняного бізнесу будуть створені необхідні умови для чіткого регулювання та детального супроводу бухгалтерського обліку. для розрахунків бізнесу з бюджетом ПДВ.

АНОТАЦІЯ

Сучкова А.С. «Податок на додану вартість в Україні».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньою програмою професійного спрямування «Податкова та митна справа» Одеський національний економічний університет - м. Одеса, 2024 р.

У роботі досліджено історію становлення ПДВ, його економічну сутність. Проаналізовано основні зміни в податковому кодексі з ПДВ

Проаналізовано фіскальну роль ПДВ у 2019-2023 рр. Досліджено практичні аспекти застосування ПДВ в контексті європейської інтеграції. Проведено аналіз бюджетного відшкодування у 2019-2023 рр.

Проаналізовано зарубіжний досвід застосування ПДВ. Розроблено шляхи реформування ПДВ в сучасних економічних умовах та пропозиції щодо вдосконалення обліку та адміністрування ПДВ.

Ключові слова: податок, податок на додану вартість, бюджет, бюджетне відшкодування, фіскальна роль

ABSTRACT

Suchkova A.S. "Value added tax in Ukraine".

Qualifying work for obtaining a bachelor's degree in the specialty 072 "Finance, banking and insurance" according to the educational program of the professional direction "Tax and customs affairs" Odesa National University of Economics - Odesa, 2024.

The paper examines the history of VAT, its economic essence. The main changes in the VAT tax code are analyzed

The fiscal role of VAT in 2019-2023 was analyzed. The practical aspects of VAT application in the context of European integration were studied. An analysis of budget compensation in 2019-2023 was carried out.

The foreign experience of applying VAT was analyzed. Ways to reform VAT in modern economic conditions and proposals for improving VAT accounting and administration have been developed.

Key words: tax, value added tax, budget, budget reimbursement, fiscal role